

Vieraskielisen seurakuntatyön katsaus

Englanninkielinen seurakuntatyö

Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymät perustivat englanninkielisen seurakuntatyön papin viran 2012 vastaamaan niiden maahanmuuttajien hengellisiin tarpeisiin, joiden äidinkielenä tai muuna käyttökielenä on englanti. Tehtävä oli luonteeltaan koordinoiva ja konsultoiva. Sillä tuettiin eri seurakuntia aloittamaan ja vahvistamaan omaa englanninkielistä työtään. Työn yhtenä tuloksena syntyi jumalanpalvelusyhteisö, joka kokoontuu Matteuksen kirkolla. Työ oli määräaikainen vuosille 2012–2017 ja sitä hoiti pastori Hans Krause. Työn kotipesäyhteisönä oli Espoon seurakuntayhtymä. Helsingin osuus työn kustannuksista (70 000) oli 60 prosenttia (42 000).

Samat tahot perustivat yhteisen englanninkielisen työn määräaikaisen papin viran hoitamaan yhteistä työn hanketta, joka on *Pääkaupunkiseudun englanninkielisen seurakuntatyön kehityshanke 2018-2022*. Helsingin osuus hankkeen kokonaiskustannuksista (70 000 €) on 60 prosenttia eli 42 000 euroa

Hankkeen suunnitelmassa todetaan: *Hankkeella tavoitellaan seurakuntien työkuulttuurin muutosta. Onnistukakseen se tarvitsee yhtymäkohtaista tavoitteenasettelua ja seurakuntien sitoutumista vastuuseen englanninkielisestä työstä.* Edelliseen hankkeeseen verrattuna papin työn painopiste hankkeessa siirrettiin suorittavasta seurakuntatyöstä englanninkielisen työn koordinointiin, fasilitointiin ja kehittämiseen yhdessä seurakuntien kanssa.

Kiinankielinen seurakuntatyö

Nykyisen sopimuksen mukaan kiinankielistä seurakuntatyötä tehdään pääkaupunkiseudun kolmen seurakuntayhtymän yhteistyönä papin työn osalta siten, että työn kustannuksista vastaa Helsinki ja Espoo yhdessä. Helsingin osuus papin työn kokonaiskustannuksista (70 000€) vuonna 2018 oli 46.800 €. Työn avustajan työsuhteinen toimi on Helsingin oma ja siten kustannuksista vastaa Helsinki (35 000 €). Työn budjetti on Helsingissä yhteensä 81 900€.

Kiinankielinen seurakuntatyö alkoi ja kehittyi Suomen Lähetysseuran ja hiippakunnan tukemana 1980- ja 1990-luvuilla. Työtä tehtiin yhdessä helluntailaisten kanssa ja kiinankieliset kokoontuivat vuoroviikon Lähetysseuran kirkossa ja Saalem-seurakunnassa. Vuosiksi 2000–2003 työhön palkattiin Amerikasta baptistipastori ja työn toimipiste sijoitettiin Kansainvälisen seurakunnan (IEC) koordinoimaan Kristilliseen keskukseen Ruoholahteen. Kristillinen keskus oli Helsingin seurakuntayhtymän tila, joka oli annettu Kansainvälisen seurakunnan toimitilaksi. Vuonna 2004 pastoriksi palkattiin ensimmäinen ev.lut. kirkon pappi Paulos Huang, joka on edelleen seurakunnan

paimen. Vuonna 2006 työ siirtyi Kallion seurakunnan alaisuuteen, missä se toimii edelleen Alppilan kirkolla. Työn avustaja on Ruth Ziang.

Arabiankielinen seurakuntatyö

Arabiankielistä seurakuntatyötä tehdään pääkaupunkiseudun kolmen seurakuntayhtymän yhteistyönä nykyisen yhteistyösopimuksen pohjalta siten, että työn kustannuksista vastaa Helsinki ja Vantaa. Papin työn osalta työ kustannuksista (70 000€) Helsingin osuus vuonna 2018 on 73 % (51100 €). Työn kasvaessa erityisesti vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden tulon myötä, työn avustajan palkkaukseen myönnettiin 35 000 € vuonna 2018. Työn budjetti vuonna 2018 on yhteensä 86 100€.

Arabiankielisen seurakuntatyön juuret ovat Suomen Lähetysseurassa ja se on lähetystyöntekijöiden aloittamaa toimintaa 1990-luvun alussa. Ensimmäinen arabiankielinen jumalanpalvelus pidettiin Lähetyskirkossa vuonna 1991. Jumalanpalveluksia pidettiin kerran kuussa ja sen rinnalle syntyi raamattupiiri ja suomen kielen kerhotoimintaa.

Työhön palkattiin kokopäiväinen pappi vuonna 2001 kolmen pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymän, Suomen Lähetysseuran ja Kansainvälisen seurakunnan välisen neuvotteluiden tuloksena. Työ oli Suomen Lähetysseuran ja kansainvälisen seurakunnan koordinoimaa vuoteen 2006 asti. Sitten työ siirtyi kokonaan pääkaupunkiseudun kolmen seurakuntayhtymän alaisuuteen ja työn kotipesänä toimivan Herttoniemen seurakunnan yhteyteen. Työssä on toiminut vuoron perään viisi eri pappia. Ramez Ansara on toiminut seurakuntatyön pappina vuodesta 2011.

Vironkielinen seurakuntatyö

Vironkielisen seurakuntatyö on Helsingin seurakuntien omaa työtä ja sen kustannuksista vastaa seurakuntayhtymä. Työn talousmääräraha vuonna 2018 oli 70 000€ ja vuodelle 2019 on esitetty se nostettavan 80 000 euroon. Työn kotipesä on Kallion seurakunta, toimipaikkana Alppilan kirkko ja sitä koordinoi kanttori Dagmar Öunap. Messuja ja rippikoulutyötä hoidetaan osin Viron kirkosta vierailevan papin toimesta.

Vironkielisen seurakuntatyön aloituksena voidaan pitää vuotta 1990, jolloin Alppilan kirkossa alettiin pitää messuja kerran kuukaudessa. Neuvostoliiton hajottua vironkielisten muutto Suomeen vilkastui ja tarve omakielisille työlle kasvoi. Messua toimittamaan tuli kerran kuussa Viron kirkon työntekijä. Vuonna 1998 Helsingin seurakuntayhtymä otti vastuulleen työn tukemisen ja messuyhteistyö jatkui Viron kirkon pappien toimittamina. Vuonna 2005 Viron kirkon ja Helsingin seurakuntayhtymän yhteistyön tuloksena työhön palkattiin osa-aikainen Viron kirkon diakoni (Tuuli Raamat). Diakonin toimi muutettiin kokoaikaiseksi toimikaudeksi 2008–2010. Työ laajentui nopeasti monipuoliseksi seurakuntatyöksi sekä vapaaehtoisten että palkkiotoimisten työntekijöiden työn tuella ja verkostoitumisen kautta. Diakonin virkaa jatkettiin määräaikaisena ja vuonna 2014 se muutettiin määräaikaiseksi papin viraksi. Työn toimipaikkana on edelleen pääsääntöisesti Alppilan kirkko. (Luterilaisen vironkielisen seurakuntatyön ensimmäiset juuret ulottuvat jopa vuosiin 1854–1856, jolloin Krimin sodan aikana Helsingissä toimi Virolais-Lättiläinen sotaseurakunta.)

Venäjänkielinen seurakuntatyö

Helsingin ja pääkaupunkiseudun suurin vieraskielinen väestöryhmä on venäjänkieliset. Helsingin seurakunnilla on työhön osoitettu kaksi papin virkaa ja työsuhteinen seurakunta-avustajan toimi. Työntekijöinä ovat pastorit Anna Lewing ja Vladimir Blaginin sekä avustajana Olga Russkih. Työn talousarviomääräraha vuonna 2018 oli 178 831 € ja Ruoholahden toimitilan vuokra 9 055€. Vuodelle 2019 esitettiin toimintamäärärahasi 180 000€ ja vuokraan 9 236€.

Vuonna 2000 käynnistyi Helsingin seurakuntayhtymän toimesta venäjänkielinen seurakuntatyö palkkaamalla siihen osa-aikainen työntekijä tekemään lähinnä nuorisotyötä. Työ sijoitettiin Mellunkylän seurakuntaan. Muutaman vuoden tätä työtä koordinoitiin myös seurakuntayhtymästä käsin. Työhön palkattiin pappi ja työ sai toimitilat Ruoholahdessa ja ensimmäiset messut pidettiin kuukausittain Johanneksen kirkossa. Työn tarpeiden kasvaessa työhön palkattiin toinen pappi ja avustaja. Työ siirrettiin vuonna 2006 Mellunkylän seurakunnan ja sitten Mikaelin seurakunnan yhteyteen. Työ on laajentunut vuosien varrella niin, että se kattaa eri ikäryhmät ja siinä on panostettu erityisesti vapaaehtoisten kouluttamiseen ja tukemiseen sekä perhetyöhön. Työssä on tuotettu myös paljon hengellistä materiaalia venäjänkielillä koko kirkon käyttöön. Syksyllä 2016 työn kotipesäseurakunnaksi tuli Matteus församling, jonka toimitilat ovat Itäkeskuksessa Matteuksen kirkolla.

Pääkaupunkiseudun vieraskielisen työn neuvottelukunta (VIKSU)

Vieraskielisen seurakuntatyön neuvottelukunta on Espoon, Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymien yhteinen toimielin, joka on perustettu vuonna 2012 kehittämään vieraskielistä seurakuntatyötä pääkaupunkiseudun alueella. Vieraskielisen seurakuntatyön neuvottelukunnan tehtävänä on muun muassa linjata seurakuntien vieraskielistä seurakuntatyötä pääkaupunkiseudulla, koordinoita suunnitelmia työn kehittämiseksi sekä seurata ja arvioida sopimuksen piirissä tehtävää työtä. Seurakuntien omaa vieraskielistä työtä tehdään arabian, englannin, kiinan, venäjän ja viron kielillä. Vuosina 2015-2018 Helsingin seurakuntien edustajina oli yhteisen seurakuntatyön päällikkö Pentti Miettinen ja yhteisen kirkkoneuvoston edustajana Riitta Asikanius.

Vuodelle 2019 pääkaupunkiseudun vieraskielisen työn neuvottelukunta on esittänyt, että arabian- ja kiinankielisen työn pappien virat kustannetaan taas yhdessä Espoon, Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymän kesken ja tehdään uudet yhteistyösopimukset.

Uusien sopimuksien myötä vuonna 2019 lähtien kustannusten jako-osuudet (70 000 eurosta/ virka) näiden virkojen osalta ovat: Espoo 22%, Helsinki 60% ja Vantaa 18%. Jako-osuudet ovat siten samat kuin englanninkielisen työn hakkeessa vuosina 2018-2022. Helsingin osuus kustannuksista pienenee yhteensä 14 000 euroa vuodessa.

International Evangelical Church in Finland ry (IEC)

IEC on ekumeeninen (tunnustusten välinen) seurakuntayhteisö, joka tekee työtä englanninkielellä. Toiminta rahoitetaan pääasiassa yhteisöön kuuluvien antamalla tuella ja mm. Kirkkohallituksen (30 000 €) sekä vuoteen 2018 asti Helsingin seurakuntayhtymän (65 000€) avustuksilla. Kirkkohallitus on avustanut taloudellisesti IEC:ta sen perustamisesta lähtien eli 1970-luvun lopulta ja Helsingin seurakunnatkin vuosikymmeniä. Nykyiset toimitilat IEC on vuokrannut Suomen Lähetysseuralta os.Tähtitornink.18. IEC:lla ja Espoon seurakunnilla on yhteistyösopimus ja Espoon seurakuntayhtymän avustus työhön on 3 000€.

Helsingin seurakuntayhtymällä ja International Evangelical Church in Finland ry:llä on keskinäinen puitesopimus yhteistyöstä vieraskielisessä seurakuntatyössä Helsingissä (16.05.2014). Puitesopimus pitää sisällään mm. sen, että yhteistyötä ohjaamaan perustetaan ohjausryhmä. Ohjausryhmää ei ole kutsuttu koolle. Helsingin seurakunnilla on edustus IEC:n koolle kutsumassa työlle neuvoa antavassa työryhmässä (Advisory Board), joka kokoontuu yleensä kaksi kertaa vuodessa ja siinä ovat Helsingin seurakuntayhtymän edustajina yhteisen seurakuntatyön johtaja ja kansainvälisen työn sihteeri. Työryhmässä on edustajat myös mm. Espoon ja Vantaa seurakuntayhtymistä, Suomen Lähetysseurasta, Kirkkohallituksesta ja Suomen Ekumeenisesta Neuvostosta.

Helsingissä viime vuosina käytännön tason seurakunnallista yhteistyötä on tehty ainakin Roihuvuoren seurakunnan kanssa, jonka kirkkotilassa IEC järjestää säännöllistä messutoimintaa. Diakoniatyössä on tehty yhteistyötä IEC:n ja paikallisseurakuntien välillä jonkin verran yksittäisten asiakkaiden tilanteissa. Pitkäaikainen yhteisön diakoniatyöntekijä lopetti työnsä syksyllä 2018. Hänen tilalleen ei ole palkattu uutta työntekijää. IEC:lla on kaksi työntekijää: pastori Samuel Vogel ja toimistonhoitaja Willem Hickey. Työtä toteutetaan pitkälti vapaaehtoistyön avulla.

Anglikaani kirkko Suomessa

Anglikaani kirkolla on ollut toimintaa Suomessa ja Helsingissä jo sata vuotta. Seurakunta toimii englannin kielellä ja se on nimeltään St. Nicholas Chaplaincy, Helsinki. Seurakunnan pastorina vuodesta 2011 lähtien on ollut Tuomas Mäkipää. Helsingissä kirkko toimii Tuomiokirkkoseurakunnan yhteydessä ja jumalanpalvelukset pidetään Agricolan kirkossa. Toimintaa on useassa kaupungissa eri puolilla Suomea. Helsingin seurakunnat ovat tukeneet kirkkoa taloudellisesti jo vuosia. Avustusta esitetään vuodelle 2019 papin palkkaukseen 23 400€ ja toimitiloihin 19 708€.

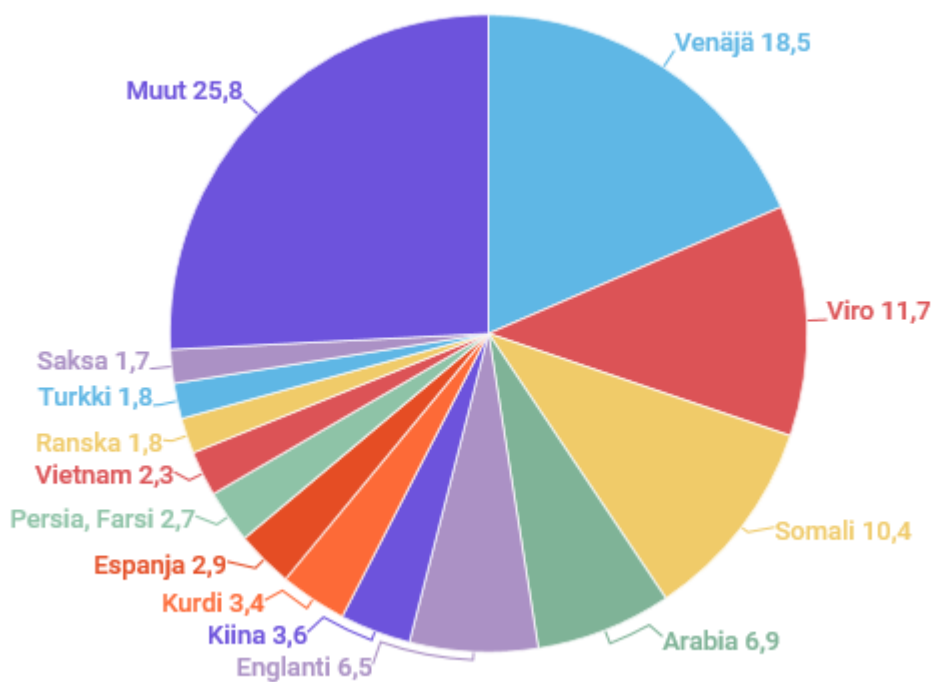
Tilastoja 2018

Helsingissä asui vuoden 2018 alussa 99 908 ulkomaalaistaustaista, joista 82 prosenttia oli syntynyt ulkomailla ja 18 prosenttia Suomessa. Ulkomaalaistaustaisten yleisimmät taustamaat Helsingissä

olivat vuoden 2018 alussa entinen Neuvostoliitto (17 836 henkilöä), Viro (12 792), Somalia (10 203), Irak (5 335) ja Kiina (3 310).

Vuoden 2018 alussa 98 269 helsinkiläisellä oli rekisteröity äidinkieleksi jokin muu kuin suomi, saame tai ruotsi. Helsingin vieraskielisten yleisin äidinkieli on venäjä. Sitä puhui äidinkielenään vuoden 2018 alussa 18 163 henkilöä eli joka viides vieraskielinen. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat viron-, somalin- ja arabiankieliset. Vajaa puolet vieraskielisistä puhui äidinkielenään jotakin näistä neljästä yleisimmästä kielestä. Muu äidinkieliavalikoima on monipuolinen: helsinkiläisillä oli vuoden 2018 alussa rekisteröitynä 138 eri äidinkieltä. (www.ulkomaalaistaustaisethelsingissa.fi). Englannin kieli on äidinkieli vain 6,5 prosentille vieraskielisistä, mutta se on monille toinen kieli ja käyttökieli.

Vieraskieliset % osuus kaikista vieraskielisistä Helsingissä 1.1.2018

Helsingin vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan 66 000 – 72 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Helsingissä asuisi silloin 164 000-170 000 vieraskielistä, mikä olisi 23 prosenttia asukkaista. Pääosa Helsingin väestön kasvusta tulisi vieraskielisistä. Helsingin seudulla vieraskielisiä asuisi 350 000 henkeä, mikä olisi noin 21 prosenttia asukkaista. Vuonna 2030 Helsingin suurin vieraskielisten kieliryhmä on ennusteen mukaan Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhuvat, joita olisi lähes 32 000. Kieliryhmässä on etenkin arabian-, kurdin-, persian- ja turkinkielisiä. (www.ulkomaalaistaustaisethelsingissa.fi).

Tarja Korpaeus-Hellsten
Kansainvälisen työn sihteeri